

PRILOG 12.

Vinko Mandekić, Krumpir, 1923, str. 7

83190

1.)

KRUMPIR

NAPISAO

Prof. Dr. VINKO MANDEKIĆ

83-190

SA 16 SLIKA

CIJENA DINARA 20.—

ZAGREB 1923.

HRVATSKI STAMPARSKI ZAVOD D. O.

I. DOMOVINA.

Domovina je krumpira Južna Amerika, gdje još sada imade divljih vrsta, te je odande između godine 1560. i 1575. donešen od Španjolaca u Južnu Evropu (Španiju i Italiju). Godine 1588. donešen je krumpir u Beč i Frankfurt te u ostalu Njemačku, a odanle se je po cijelom svijetu raširio.

Kad je donešen krumpir k nama? Iz Istorije vojničke krajine od F. Vaničeka, što ju je izdalo bivše austro-ugarsko vojno ministarstvo, doznajemo, kada je donešen krumpir u naše krajeve. Kao što je poznato, osnovala je bivša Austro-Ugarska polovicom 16. vijeka jednu jaku vojsku od doseljenih iz Bosne i Makedonije, da brane cesara od Turaka. Ovi su se naseljivali najprije po gornjoj Slavoniji, a kasnije po drugim pograničnim predjelima. Učestvovali su sa velikim uspjesima u svim ratovima, a osobito su se istakli u sedmogodišnjem ratu, gdje ih je bilo oko 24.000 iz sviju krajeva tadanje vojničke krajine. Kada su se vraćali, donijeli su iz Češke 1780. godine krumpir i počeli ga saditi kod kuće.

Poslije sedmogodišnjeg rata radilo se je u Vojničkoj Krajini na širenju kulture krumpira, pošto je bio od osobite važnosti za neke položaje, inače krševitih krajeva, u kojima nije bilo žitarica. Ali izgleda, da se iz početka ne samo nije obraćalo dovoljno pažnje kulturi ove biljke, nego je nedostajalo i prave volje za gajenje krumpira, jer Dvorski savjet u Beču god. 1769. a na osnovu izvještaja graničarskog inšpektora barona Živkovića, naređuje pukovskim komandama, da se postaraju, kako bi narod što više i bolje krumpir gajio. Prema tomu je i vjerojatno, da do tada nije bio poznat krumpir u ovim krajevima i da je prema tomu krumpir donešen 1760. godine u ove krajeve.

Agronomski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
CENTRALNA AGRONOMSKA KNJIŽNICA
10 000 Zagreb, Svetošimunska 25